

Nr 86.

Av herr **Pauli**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag till lönereglering för befattningshavare vid musikaliska akademien med musikkonservatoriet.*

Det förslag till lönereglering för musikaliska akademien med musikkonservatoriet, som innefattas i statsverkspropositionens åttonde huvudtitel, ger på en punkt — nämligen i fråga om avlöningen för konservatoriets direktör — anledning till väsentlig anmärkning.

Propositionen innebär, att för direktörsbefattningen skall å akademiens och konservatoriets stat upptagas ett arvode av 8,000 kronor, till vilket belopp skola komma 3 ålderstillägg, vart och ett å 480 kronor, att utgå efter respektive 3, 6 och 9 år. Någon pension synes i propositionen ej vara tillämnad åt direktören, utan departementschefen inskränker sig i detta avseende till uttalande av en förhoppning, att frågan om hans pensionering längre fram må komma att lösas i annat sammanhang.

De ekonomiska villkor, som propositionen sålunda avser att bereda konservatoriedirektören, äro icke av natur att främja utsikten att för den synnerligen maktpåliggande befattningen förvärva personer med de framstående egenskaper, som äro av nöden för befattningens behöriga upprätthållande. Till belysning av befattningens karaktär må ur det utlåtande, som musikaliska akademien avgivit i löneregleringsfrågan, följande här anföras:

»Direktörens åligganden äro av den art, att de hos tjänsteinnehavaren kräva betydliga förutsättningar i studier och bildning. Befattningen ställer även krav på förmåga som ledare och organisatör, med ett ord, på chefsenskaper. Vid konservatoriet äro för närvarande 35 lärare anställda och elevernas antal har under senare år hållit sig omkring 175. Alla dessa elever åtnjuta individuell undervisning, vilken för direktören innebär ett vida mera invecklat och besvärligt arbete än klassundervisning. Enligt reglementet för musikkonservatoriet åligger det nämligen direktören att efter vederbörande lärares hörande bestämma, när varje särskild elevs undervisning i de olika ämnena skall börja och upphöra, ävensom huruvida elev må befrias från undervisning i ett eller flera ämnen. Med den mångfald av ämnen, som är nödvändig för en tidsenlig undervisning vid konservatoriet, fordras det, att direktören har en ingående individuell kännedom om elevernas begåvning och därmed sammanhängande omständigheter för att låta dem komma i åtnjutande av den utbildning, som för var och en är lämplig och önskelig, varjämte han har att sedan taga del av undervisningens resultat. Jämte denna undervisning har direktören att ordna och övervaka orkester-

kör- och ensemble- samt andra samfällda övningar, utträdes-, termins- och avgångsexamina samt elevernas offentliga musikföredrag. Det tillkommer vidare direktören att giva förslag till tidsenliga förbättringar av undervisningen, iakttaga dessas verkningar samt i undervisningens intresse följa musikutvecklingen i in- och utlandet.»

Med dessa yttranden av akademien överensstämma de uttalanden om konservatoriedirektörens ställning, som jag från tillförlitligt håll inhämtat. Skall undervisningen vid konservatoriet kunna hållas uppe på en hög nivå och, såsom sig bör, följa tonkonstens och musikpedagogikens utveckling, är det oundgängligt, att den befattningshavare, åt vilken konservatoriets närmaste ledning skall anförtros, icke allenast fyller vittgående krav i fråga om musikalisk bildning och uppfattning utan även i andra avseenden besitter framstående egenskaper. Är han icke utrustad med förmåga av initiativ och med ledaregenskaper, löper undervisningen fara att stelna och slappas.

Direktörens befattning är ingalunda, såsom i propositionen synes framskymta, mindre betydelsefull än sekreterarbefattningen vid akademien. Båda befattningarna äro av största betydelse för musikkulturen i landet, men de ligga, så att säga, på olika plan. Medan sekreteraren mera verkar under den stora allmänhetens ögon, har direktören såsom ledare av konservatoriet — vilket skall utbilda såväl konstidkare som musikhjälpare, kyrkomusiker och andra befattningshavare inom det musikaliska området — en uppgift, som, om än ej lika framträdande i det offentliga, dock är fullt lika viktig.

Om det således ur det allmännas synpunkt måste erkännas vara av största betydelse, att direktörsbefattningen besättes med en i förutnämnda avseenden väl kvalificerad person, lär det ock få anses oundgängligt att med befattningen förknippa sådana villkor, att den rätte mannen kan stå att vinna.

Härvid måste tagas i betraktande, att direktören — i motsats till akademiens sekreterare — ansetts icke lämpligen kunna anställas på livstid. Han väljes av akademien för en period, som för närvarande utgör tre år men i propositionen antages komma att förlängas till sex år. Att hans anställning sålunda begränsas till en jämförelsevis kort tid innebär onekligen för det allmänna en fördel, så till vida som däri ligger möjlighet att avhjälpa tänkbara misstag vid tillsättningen och att, i händelse av en befattningshavares avtagande energi och spänstighet, ersätta honom med en bättre kraft. Men den fördel staten sålunda vinner måste tydligen, om man vill påräkna lämpliga aspiranter till befattningen, kompenseras genom att avlöningsförmånerna sättas ej oväsentligt högre än som kunnat ifrågakomma, om anställningen haft en mera fast karaktär, varförutom måste sörjas för att, när anställningen ägt bestånd en viss tid, väsentligen understigande den i allmänhet för pensionsrätt stadgade tjänstetiden, pension kommer att utgå vid befattningshavarens entledigande. Synpunkter av denna art hava vunnit behörigt beaktande på andra områden av statsförvaltningen. Beträffande vissa administrativa befattningar av mera maktpåliggande art har som bekant sedan åtskilliga år tillbaka genomförts den anordningen, att veder-

börande befattning tillsättes genom förordnande på sex år, under vilken tid avlöning utgår i form av ett arvode å avsevärt högre belopp än avlöningen för jämförliga befattningar, vilka tillsätts genom fullmakt, varjämte i avseende å pensionering gälla sådana särskilda regler, som nyss antytts.

I fråga om konservatoriedirektören hava emellertid synpunkter av denna art hittills ej fått göra sig gällande. Den avlöning, som varit anslagen åt denne befattningshavare, måste, om hänsyn tages såväl till befattningens vikt som innehavarens osäkra ställning, anses hava varit alltför låg. Om det likväl låtit sig göra att på ett tillfredsställande sätt besätta befattningen, torde förklaringen härtill vara att söka i den lyckliga, men ingalunda alltid påräkneliga omständigheten, att personer stått till buds, som antingen varit i besittning av betydande enskild förmögenhet eller ock ej bildat familj.

Den nuvarande grundavlöningen för konservatoriedirektören utgör 7,000 kronor. Den ökning av 1,000 kronor jämte ålderstillägg, som föreslås i propositionen, kan ur här förut angivna synpunkter icke betraktas såsom tillräcklig. Anser man dessa synpunkter böra vinna avseende, lärer begynnelsearvodet ej kunna sättas lägre än till 10,000 kronor, varjämte i fråga om pensionsrätt bör fastställas ett pensionsunderlag av 6,000 kronor och i övrigt meddelas bestämmelser byggda på grunder, motsvarande dem, som i 2 § av kungörelserna den 29 juni 1921 (nr 456), den 1 juni 1923 (nr 168) och den 12 juni 1925 (nr 277) fastställts i fråga om pension för där nämnda befattningshavare, som tillsätts genom förordnande på viss tid.

Efter att i särskild motion hava väckt förslag om dylik arvodesförhöjning tillåter jag mig nu föreslå,

att riksdagen må besluta, att för direktörsbefattningen vid musikkonservatoriet skall gälla ett pensionsunderlag av 6,000 kronor samt att pension till direktören skall utgå enligt grunder överensstämmande med dem, som äro fastställda för de i 2 § av kungörelsen den 20 juni 1921 (nr 456) avsedda befattningshavare.

Stockholm den 21 januari 1926.

Ivan Pauli.